

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. X. Quinque propositiones à summo Pontifice Innocentio X. damnatæ,
juxta doctrinam Divi Thomæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

pro voce oraculo, & scripto, declaravit, se questio- nem de auxilio non attingisse. Sed quid hac ad errores & hereses Jansenii? frustra enim Thomistis vestris partibus accensere, qui vos ut damnatos hereticos respiciant. Et infra. Jesuita rem suo modo explicant, Thomista suo: utroque licito, & Catholico. Vos neutrum sequuti estis: non Jesuiticum, quem horretis: non Thomisticum, quia Thomista constantiter asserunt errare Jansenium, & ab ipsis non stare: Calviniana igitur modum tenetis, ac proinde prorsus here- ticum.

139 Non est etiam prætermittendus Martinez de Ripalda: Ille enim Tomo adversus articulos Michaelis Baii, à Pio V. & Gregorio XIII. damnatos pluribus in locis asserit, longè diver- sam esse Bajanos & Thomistarum doctrinam, utraque Bajanos, seu Jansenianos, in sui tutelam eos sibi patronos advocare. Nam libro 2. disp. 14. sect. 7. sic ait: Falluntur aperte, qui asserunt physica prædeterminationis à Baianis non differre, & fallunt Baiani volentes persuadere suam doctrinam sententia non esse diversam. Quod manifestum erit productis in lucem discriminibus, quibus curam sententia à Baianià discedit. Et mox quatuor inter Bajanos & Thomistarum doctrinam assignat discrimina, inter quæ secundum præcipuum est, quod Baiani ingenue admittunt per gratiam induci necessitatem antecedentem ad operan- dam, & eam non repugnare libertati, quia libertas sibi repugnat coactioni, atque violentie. Prædeter- minatoris vero renuunt admittere induci per gratiam esse eam necessitatem antecedentem, sed solam con- sequentem; libertatique asserunt contrariam, non solam coactionem, sed etiam antecedentem necessita- tem. Quippe potestis antecedens agendi bonum à Bai- anià solum asseritur constituta per gratiam intrinsecè efficacem, & determinantem ad agendum inevitabi- li necessitate voluntatem. A Prædeterminatoribus ve- ri asseritur constituta per gratiam sufficientem & in- differentem ad non agendum scilicet à gratia intrin- secè efficaci, que non pertinet ad posse agere, sed ad actualem actionem; quia Deus munus & effectus for- malis non est reddere arbitrium potens, & sufficiens operari bonum, sed applicare & facere ut eius potest- tis & sufficientia reducatur ad actum. At necessitate antecedenti ad consentiendum scelus, rectius possunt Prædeterminatores tueri potestatem liberam dissen- tiendi gratia, quam Baiani cum necessitate anteece- dens consentiendi, potestatem dissentendi removeat; necessitas enim consentiendi dissuadet potestatem dissentiendi; ubi enim potestatis dissentiendi est, non vi- detur esse consentiendi necessitas. Item disp. 15. sect. 15. referit plurimum Thomistarum testimonia, quibus indifferentiam ad libertatem necessa- riam esse asserunt, tandemque sic concludit: Ex his constat Baianos à Thomistarum sententia distare in tradenda definitione & conditione libertatis. Quippe Thomista constantissime tuerunt, libertatem non posse cum necessitate antecedenti componi, & vindica- re indifferentiam potestatis ad utrumque, demptaque potestate ad utrumque indifferenti, adimi liberta- tem. Baiani vero, libertatem cum necessitate ante- cedenti coniungunt, & indifferentiam potestatis ad utrumque, necessariam ad libertatem; instanter ex- pediant, & absque potestate ad utrumque indifferen- ti, voluntatem humanam mereri & demereri posse, tuerunt; nec ad hanc libertatem aliam conditionem desiderant, quam voluntariam & spontaneam, qua- lis competit dilectioni necessaria Dei. A quo Thomi- sta procul recedunt. Unde frustra Baiani in sui tutelam eos sibi advocant Patronos.

Tom. I.

A Denique ejusdem veritatis testem appello illustrissimum Caramelem, Satrianensium, & Campaniensium Episcopum: ille enim in Theo- logia fundamentali cap. 1. fundamento 1. respon- dens ad primam objectionem, sic ait: Ad primam respondeo, assignando disparitatem inter Thomistarum & Jansenistarum opinionem; illa enim est probabilis- sima, & ut talis ab Ecclesia sapientissime approbata: hæc autem à multis Pontificibus reiecta, & tandem ab In- nocentio X. hæresos condemnata: & hoc sufficit, ut altera defendatur, & altera non defendatur. Et in- fra Theli 3. notabili 2. Janseniani (inquit) non debent accenseri Thomistis, isti enim (etiam quando loquuntur sepe sepe) negant in sensu diviso neces- sitatem, quod probabiliter sufficit ut salvetur libertas. At Janseniani in omni sensu necessitatem protrudunt, & re sublata, retinent merum libertatis vocabulum. Tantam ergo habentes impositam nubem tes- tium, nemo prudens & sapiens potest Thomi- stis Jansenium obijcere, cujus præcipua in decursu hujus operis fundamenta convellemus; & totam ferè Jansenii doctrinam, Thomisticæ Scholæ principiis repugnare demonstrabimus. Interim placet hic brevem tabellam exponere, ex qua quinque propositiones ab Innocentio X. proscriptas, fuisse pariter à D. Thoma tribus ante sæculis damnatas, manifestum erit.

ARTICULUS X.

Quinque propositiones à Summo Pontifice In- nocentio X. damnatae, iuxta doctrinam D. Thomæ.

PROPOSITIO I. Aliqua Dei præcepta hominibus ius- tis, volentibus, & conantibus, secundum præsentis quæ habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia, quæ possibilia fiant.

D. Thomas qu. 24. de verit. art. 14. ad 1. Illud quod præcipit Deus, NON EST IMPOSSIBILE HOMINI AD SERVANDUM. Quodlibeto 2. art. 6. Nullus tenetur ad hoc quod est supra vires suas, nisi per modum quod FIT SIBI POSSIBILE. In 2. dist. 28. art. 3. in 1. argumento sed contra, Hieronymus ait: Quæ Deum dicit PRÆCIPERE IM- POSSIBILIA, anathema sit. Et in 2. argumento. Deus non est magis crudelis quam homo: sed homini imputatur in crudelitatem; si obliget aliquem per præceptum, AD ID QUOD IMPLERE NON POTEST: Ergo hoc de Deo nullo modo est estimandū.

PROPOSITIO II. Interiori gratia in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur.

D. Thomas primè ad Thessalonicenses cap. 5. lect. 2. Aliquis dicitur extinguere spiritum in se, vel in alio, cum alius aliquid boni ex fervore Spiritus sancti vult facere, vel etiam cum aliquis bonus motus in ipso surgit, ET IPSE IMPEDIT: Actorum 7. Vos semper Spiritui Sancto resististis. Quibus ver- bis apertè agnoscit S. Doctor, in statu naturæ lapsæ gratiam aliquam interiorè moventem, cui resistitur. Similiter aliis in locis admittit auxilium quod homo non utitur, & quod in vanum recipit: ait enim 2. ad Corinth. cap. 6. lect. 1. Quicumque GRATIA RECEPTA NON UTILITUR ad vitandum peccata; & consequen- dam vitam æternam, hic gratiam Dei in vanum recipit, Et 1. 2. qu. 106. art. 2. ad 2. Si quis post acce- ptam gratiam novi Testamenti peccaverit, maiori pena est dignus, tanquam maioribus beneficiis ingra- tus.

ius, & AUXILIO SIBI DATO NON UTENS. A

142 Propositio III. Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ, non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.

D. Thomas qu. 6. de malo, quæ est de electione humana: Respondeo dicendum, quod quidam posuerunt, quod voluntas hominis ex necessitate moveatur ad aliquid eligendum, nec tamen ponebant quod voluntas cogereetur; non enim omne necessarium est violentum &c. Hac autem opinio EST HÆRETICA, TOLLIT ENIM RATIONEM MERITI ET DEMERITI, in humanis actibus; non enim videtur esse meritum, vel demeritum, quod aliquis sic ex necessitate agit, quod vitare non possit. Quod nihil clarius & expressius dici potest.

143 Propositio IV. Semipelagiani admittebant preventis gratiæ necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei; & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare.

D. Thomas quodlib. 1. art. 7. ad 2. Deus movet omnia secundum modum eorum, & ideo divina motio à quibusdam participatur, cui necessitate, à natura rationali cum libertate, propter hoc quod virtus rationalis se habet ad opposita; & ideo sic Deus movet mentem humanam ad bonum, quod POTEST HUIC MOTIONI RESISTERE.

144 Propositio V. Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem sudisse.

D. Thomas 1. ad Timoth. 2. lect. 1. Christus Iesus est mediator Dei & hominum, NON QUORUNDAM, sed inter Deum & OMNES HOMINES, & hoc non esset, nisi vellet omnes salvare. Nam voluntas Dei circa hominum salutem, & voluntas Christi mortem suam offerentis, & per eam media ad salutem sufficientia omnibus præparatis, sunt parallelæ, & sibi mutuo correspondent. Unde idem S. Doctor super caput 1. ejusdem Epistolæ, lect. 1. ait quod per illam voluntatem Deus omnibus proposuit salutis præcepta, consilia, & remedia. Et in 1. dist. 46. qu. 1. art. 1. huius voluntatis effectus, est ipse ordo in finem salutis, & promoventia in finem, tam naturalia, quam gratuita. Et super cap. 12. Epistolæ ad Hebræos lect. 3. Deus vult omnes homines salvos fieri, & ideo gratia nulli deest, sed omnibus, quantum in se est, se communicat. Similiter 3. contra Gentes cap. 159. Deus quantum in se est, paratus est omnibus dare gratiam, vult enim omnes homines salvos fieri.

DISPUTATIO VII.

De Ideis Divinis.

Ad questionem 15. D. Thomæ.

Postquam D. Thomas latè differuit de scientia Dei, breviter discurrit circa divinas ideas: id est circa exemplaria creaturarum, quæ intellectus divinus intra se habet, quæ pertinent ad ejus scientiam practicam. Cui etiam ordini inhærentes, post tractatum de scientia Dei, agimus in hac ultima disputatione, de ideis in mente divina existentibus, de quibus quatuor tantum discutienda occurrunt. Primum est, an sint ideæ in mente divina? Secundum, quid

illæ sint, & per quid formaliter in ratione ideæ constituantur? Tertium, an idea in Deo sit unica vel multiplex? Quartum, an Deus habeat ideas omnium creaturarum? Circa primum & secundum sit

ARTICULUS I.

An & quid sint idea in mente divina existentes?

§. I.

Quibusdam præmissis, referuntur sententia.

Notandum primò, Ideam sic rectè definitur, Idea est forma obiecta intellectui, intra ipsum existens, ad quam afficiens artifex operatur. Explicatur breviter hæc definitio. Idea forma appellatur: nam teste D. Augustino lib. 83. quæstionum, quæst. 46. & D. Thomæ hic art. 1. & quæst. 3. de veritate art. 1. idea græcè, latine forma dicitur, obiecta intellectui, ad differentiam habituum, & specierum intelligibilium, quæ non habent rationem obiecti intellectus, sed principii intellectiois. Intra ipsum existens, ad differentiam externorum exemplarium, ad quæ artifex respicit in suis operationibus. Denique additur, ad quam afficiens artifex operatur, ad differentiam formarum naturalium: non enim dicimus, quod forma hominis generantis sit idea vel exemplar hominis generantis, inquit D. Thomas de verit. quæst. 3. art. 1. Nam licet agentia naturalia producant effectus sibi similes in forma, non tamen operantur respiciendo illam. Pro cuius majori evidentiâ,

Notandum secundò ex eodem D. Thomæ qu. 3. de veritate art. 1. Triplicem posse dari formam alicujus: unam quæ dicitur forma ex qua: aliam quæ vocatur forma qua; & alteram quæ forma ad quam denominatur. Forma ex qua est illa quæ intrinsecè totum componit, & ex qua compositum constituitur. Forma à qua illa est, à qua ut ab agentis principio effectus egreditur. Forma vero ad quam illa dicitur, ad cuius similitudinem effectus producitur, & ad quam respiciens artifex operatur; & hæc est forma exemplaris, ad cuius similitudinem aliquid constituitur, & in hac significatione consuetum est nomen ideæ accipi, ut idem sit quod forma quam aliquid imitatur. Sed

Notandum tertio, Aliquid posse imitari formam aliquam dupliciter, ut ibidem notat S. Doctor. Uno modo ex intentione agentis; licet pictura ad hoc fit a pictore, ut imitetur aliquæ cuius figura depingitur. Aliquando autè prædicta imitatio per accidens est, ac præter intentionem, & à casu; sicut frequenter pictores faciunt imaginem alicujus, quem repræsentare non intendunt. Quod autem imitatur aliquam formam à casu, non dicitur ad illam formari; quia ly ad videtur importare ordinem ad finem; unde cum forma exemplaris, vel idea, sit ad quam formatur aliquid, oportet quod formam exemplarem, vel ideam, aliquid imitetur per se, non per accidens. Si ergo aliquid fiat ad imitationem alterius, per agens quod non determinet sibi finem, non ex hoc forma imitata habebit rationem exemplaris vel ideæ. Quare aliqui sic illam definiunt: Idea est forma quam aliquid imitatur, ex